

Tot Circ (Copons, Anogia)

UNA MIRADA AL CIRC CONTEMPORANI

FRANCESC ROSSELL I FARRÉ

*A Joan Brossa, Xavier Fàbregas,
Josep Montanyès i Joaquim Vilà,
que m'ensenyaren a estimar el circ.*

Ben recentment, el circ ha passat per Igualada. Hi ha passat per partida triple. No ha estat la presència d'aquells circs pobres, amb ninots robats de la televisió o amb animals vells i desnerits. No han estat d'aquells circs de xiscles de venda de crispetes o patates fregides. Tampoc d'aquells circs on els mossos de pista i els seus vestits semblen sortits del moll de càrrega de Mercabarna. Ni tan sols circs de molta rifa i falsa propaganda. Hem tingut el Circ Cric i el Circ Raluy i el *Fòrum dos mil i pico* de Monti i Cia.

El circ, que havia tingut una forta incidència a Catalunya, amb festivals mundials i una munió d'artistes catalans en circs de tot el món, també va perdre força amb la irrupció i la usurpació que en va fer la televisió. Ara es recupera i guanya nous aficionats.

EL CIRC CONTEMPORANI A CATALUNYA

Fa més de quaranta anys, Els Joglars iniciaven la recerca d'un nou llenguatge escènic: quelcom començava a moure's. Naixia el teatre independent. Després arribarien Comediants. El teatre al carrer seria protagonista de la transició, com ho seria l'estrena de *Mori el Merma* de La Claca, amb màscares i ninots de Joan Miró. Al carrer o

al Liceu, alguna cosa nova es movia a Catalunya. Un teatre compromès i festiu.

L'any 1981, Tortell Poltrona va fundar el Circ Cric, apadrinat per Joan Brossa. Brossa fou el gran padrí de totes aquelles arts parateatrals o tangencials. També Miró i Foix combregaven amb les idees d'aquell circ primigeni. Un espectador d'excepció de tot plegat fou Josep Andreu, *Charlie Rivel*, que va donar el toc de distinció que la nostra Generalitat recentment recuperada no va saber mantenir. El Cric esdevenia el primer intent seriós de regenerar el circ a Catalunya i de fer-ho des d'una vocació de catalanitat. El Circ Cric va formar part d'aquella avantguarda circense que després ha triomfat a Europa.

El circ contemporani sorgia a partir del maig del 68, després de l'esllanguiment del circ tradicional. Utilitza les mateixes tècniques i especialitats del circ clàssic, però hi incorpora nous llenguatges escènics i fa una picada d'ullet a la complicitat dels espectadors. Va més enllà del desafiament del risc i l'espectacle té una estructura narrativa que ultrapassa la fórmula d'un encavalcament de números successius.

En general, aquest circ prescindeix dels animals. Com diu Tortell Poltrona: "*Només tenim animals racionals de dues potes*". A diferència del circ tradicional, no es transmet per tradició familiar, sinó que els seus intèrprets fan un aprenentatge a escoles de circ o a centres esportius.

Al món triomfen el Circ de Soleil, Eloize, Archaos, Imaginaire... però a Catalunya en fórem pioners.

Comediants, Eugeni Nadal i Xavier Fàbregas munten, l'any 1981, la primera Fira del Teatre al Carrer de Tàrrega que, en totes les seves edicions, ha acollit en un grau o altre el nou circ català. El 1984 naixia la Marató de l'Espectacle d'Arnau Vilardebò, la Fira del Circ de la Bisbal i el Festival Internacional de Pallassos de Cornellà. Totes tres experiències molt positives per a l'aparició de nous grups i companyies. Paral·lelament, a mitjan dècada dels vuitanta, anaren apareixent salons de la infància que per Nadal ompliren les ciutats catalanes: Reus, Igualada, Tàrrega... D'altra banda, la direcció general d'Atenció a la Infància de la Generalitat devia pensar que, per als nois i noies de protecció de menors, hauria de ser bona una escola de circ i, durant alguns anys, Piti Español dirigí una escola de circ que presentava els seus espectacles en una carpa del saló de la infància de Barcelona. Finalment, a finals dels vuitanta i fins als Jocs Olímpics, Barcelona va acollir la seva carpa *Bardelona* al final de la Rambla.

El sector es començava a articular. L'any 1991 es creava l'Associació de Circ de Catalunya amb la voluntat d'estructurar i organitzar el futur del sector circense català. Un pas endavant en el reconeixement del sector va ser la creació a Reus i a Vilanova i la Geltrú —dues ciutats que històricament havien tingut edifici de circ— de la Fira Trapezi (1997) dirigida per dos bons amics i veterans gestors de les arts escèniques a Catalunya: Alfred Fort i Bienve Moya.

També des de teatres com el Mercat de les Flors, el Nacional o el Lliure es comença a tenir certa sensibilitat en la programació d'espectacles molt propers al món del circ i al món dels pallassos. I es diu que des de la Ciutat del Teatre es donarà un nou impuls a les arts del circ.

Des de la Mercè, l'Ajuntament ja ha creat, fa tres o quatre anys, Barcelona Arts de Carrer, que acull moltes propostes circenses i ens demostra, de bell nou, que el circ és un espectacle eminentment popular. La festa major barcelonina redescobreix el carrer.

Els autèntics impulsors de la formació en les arts del circ a Catalunya són la gent d'El Bidó,

que gestionen l'Ateneu Popular de Nou Barris. I també l'Associació de Circ Rogelio Rivel, un projecte nascut el 1998 que forma joves de 18 a 26 anys a les mateixes dependències.

Entre les companyies catalanes hi ha Sèmola —víctima recent d'un temporal—, el Perillós, Boni & Caroli o Páxaros na Testa —amb molta força els anys 80— o d'altres com Los Galindos, Genuinos Imperfectos, Escarlata Circus, Circus Tànger, la família Ramírez o individualitats com Ane Miren Garcia i Fura. Totes aquestes companyies, tan poc conegudes a casa nostra, tenen una gran projecció internacional.

EL CIRC CRIC

L'any 2002 el Circ Cric encetava una experiència nova i una nova carpa de prop d'un miler d'espectadors que, en un any, el portarà per una trentena de ciutats i serà vist per més de 70.000 persones. El Cric vol ser un circ de la terra, solidari, diferent, contemporani. Una nova ciutat sobre rodes que està en ruta. Un circ català que permet crear una xarxa cultural autogestionada amb solvència artística, cultural i econòmica, i un altaveu de l'ONG Pallassos Sense Fronteres, de la qual parlarem més endavant.

Igualada ha estat una de les ciutats que han acollit el Circ Cric de Jaume Mateu, conegut amb el nom artístic de Tortell Poltrona, un dels referents en el món dels pallassos. La presentació va tenir lloc a l'Ajuntament, en un acte presidit per l'alcalde Jordi Aymamí. Entre les novetats hi havia una nova ubicació del circ més propera a la ciutat, a l'antiga N-II, cosa que afavorí l'aparcament dels vehicles dels prop de 3.500 espectadors que ompliren una de les quatre funcions. També una major sensibilitat de mirar el circ com a cultura i donar-li un tracte semblant a altres espectacles pot trobar-se en el fet que fos contractat per part de l'Institut Municipal de Cultura. El circ també hi col·laborà oferint entrades gratuïtes als infants dels diferents casals

socials de la ciutat, una acció que cal entendre des de la lògica de Pallassos Sense Fronteres.

Tortell Poltrona també és l'impulsor del Centre de Recerca de les Arts del Circ (CRAC), que es troba a Sant Esteve de Palautordera, als peus del Montseny, una zona on hi ha moltes persones dedicades a les arts escèniques. El CRAC neix amb l'aspiració de normalitzar el circ a Catalunya assumint tasques com a centre de creació, producció i exhibició d'espectacles. També té vocació d'escola de circ amb la finalitat de divulgar, transmetre, investigar i aprofundir en els coneixements i la filosofia del circ i les arts de la pista.

En la gira del Circ Cric i la potenciació del CRAC s'han jugat dues vessants: d'una banda, el nomadisme somiat per en Tortell: *“Una carpa volant per Catalunya, un circ molt contemporani, de tu a tu amb el públic, un circ on la gent pugui veure les coses que normalment no se li deixen veure: com es munta i es desmunta, com viuen els artistes... integrar tot això dins l'espectacle”*. De l'altra, el treball de reflexió i de documentació, somniar en una futura escola de circ, crear circuits per a la difusió i una xarxa estable per a l'art circense. Una eina per anar reivindicant que el circ és cultura.

D'altra banda, i amb el lema “Cap nen sense un somriure”, els Pallassos Sense Fronteres fa deu anys que van per les zones afectades pels conflictes bèl·lics. Han estat en camps de refugiats d'arreu del món i en altres zones desfavorides: Bòsnia, Croàcia, el Sàhara, Kenya, Palestina, Colòmbia, Guatemala, Chiapas, Cuba, El Salvador, Brasil... La iniciativa ha arrelat a l'estat espanyol, i a França, Itàlia, els Estats Units i el Quebec també hi tenen delegacions. I aquest mateix esperit que volia Tortell Poltrona per als pallassos sense frontera el transporta a les ciutats de Catalunya, on convida els infants més desvalguts el dia de la inauguració per robar-los un somriure.¹

1. En els darrers anys han proliferat a l'estat espanyol diverses associacions de pallassos que s'encarreguen de suavitzar l'experiència dels hospitals. Amb la intenció de crear somriures terapèutics ha nascut una altra ONG, Pallapupas, pallassos d'hospital.

Així doncs, la caravana del Cric està en marxa. Omple les ciutats amb una quarentena de vehicles —alguns d'ells camions de grans dimensions on hi ha la cuina, els dormitoris o les dutxes. El seu petit camió de bombers —un element per a la promoció— dóna aquell to nostàlgic i ranci a tanta modernor. Una modernor avalada amb un crèdit de 240.000 d'euros a retornar a l'Institut Català de les Indústries Culturals.

EL CIRC RALUY

El Circ Raluy és com el fill pròdig. Finalment, gràcies a la tossuderia de la gent de La Xarxa —que celebra el 25è aniversari— i la col·laboració de l'Ajuntament, el Circ Raluy va visitar Igualada.

Aquest circ-museu ambulant és propietat de Lluís i Carles Raluy. La seva mare, Marina Tomàs i Jorba, va deixar Igualada per anar-se'n amb un saltimbanqui. Filla d'un treballador del món de l'adoberia, aquella Igualada del primer terç de segle passat no devia entendre gaire aquest amor. Francis i Eduard, els altres fills del matrimoni també seguien l'amor dels seus pares per les arts de la pista.

En Lluís Raluy i Iglesias era de Fonts, a la Franja de Ponent. Entre els seus números més vistosos va destacar en els difícils exercicis de barres fixes o pilotant un bòlid que feia un triple salt mortal a l'aire abans de caure al llit elàstic. Però si és recordat a molts llibres sobre l'art circense és per la revolució que va suposar la incorporació d'un segon projectil humà —la seva dona, la igualadina Marina Tomàs— al número de l'home canó.

Van triomfar als circs més prestigiosos del segle passat: el Cirque d'Hiver de París (1940), els circs Blackpool Tower i Chipperfield a l'Anglaterra dels anys cinquanta, l'italià Moira Orfei els anys seixanta i, novament, els francesos Bouglione i Amar-Roche a primers dels setanta. A tot això s'afegí el deliri del vell Raluy d'anar adquirint caravanes de fa un o dos segles.

Tot això comentàvem amb el Lluís (pallasso),

el Carles (cap de pista) i els amics de La Xarxa, tot celebrant els vint-i-cinc anys de programació continuada de teatre per a nois i noies a Igualada. Al London Bar —el carruatge cafeteria del circ— sembla que hi visqui tota la vida circense a les parets. El temps sembla aturat i les cares dels pallassos, els genets, els trapezistes... ens conviden a romandre aturats contemplant com “el més difícil encara” i “l'impossible com a fet quotidià” formen part d'aquest circ que és, també, una mica igualadí.

Les germanes Raluy, filles d'una nissaga circense.

Quan llegiu això, el Circ Raluy serà, probablement, fent una gira per Escandinàvia. El caràcter expedicionari del Circ Raluy els ha fet viatjar per països tan diversos com Portugal, Islàndia, Argentina, Hong-Kong, Singapur, Puerto Rico, Barbados, Malàisia, Dakar... Aquesta universalitat de cinc continents en la gira també ajuda a entendre que entre la quarantena de persones que mouen aquest circ hi hagi una quinzena de nacionalitats.

El 1985 naixia el Circ Raluy amb el nom i la configuració actual. Malgrat que en Lluís i en Carles van néixer a Sant Adrià del Besòs, quan no volten per arreu del món tenen la base a l'Aldea, a Tarragona.

Aquest circ artesà té el regust d'homenatge a Charles Chaplin i a Joan Brossa, tot i que a Igualada va arribar amb un número de serps, cocodrils i aranyes i uns extraordinaris números de màgia de grans aparells amb intercanvi de noia estupenda per tigre de bengala inclòs.

Tal com diu el crític de l'*Avui* i estudiós del circ, Jordi Jané: “*El circ no ho és, un espectacle infantil. És, si de cas, un espectacle per a adults que també poden veure els nens. Així ho han entès Lluís i Carles Raluy, que ja fa uns quants anys que comproven i demostren que una producció de qualitat i pensada per a adults arriba i emociona també a la mainada. Si un espectacle de circ és bo, a més de no deixar mai indiferent un infant, pot contribuir enormement a la seva formació estètica i sensible. I es tracta precisament d'això, i no d'explotar caduques etiquetes comercials per a vendre el producte.*”

El Circ Raluy continuarà bevent en les arrels d'aquest món i seguirà presentant un número i una proesa rere l'altra dins d'un encadenat de poesia visual.

Mentre a les nostres oïdes encara sona la música de Candilejas, potser al Lluís, el pallasso cara blanca, el cridaràn d'algun congrés de matemàtiques, la seva altra passió. I la família anirà creixent, cosmopolita i multicultural. Anirà cercant més proeses i recollirà

guardons com el Premi Nacional del Circ concedit pel Ministeri de Cultura (1996), el premi Àgora que els atorgaren a Almagro (1997) i el Nas d'Or amb què els reconegueren al Festival Internacional de Pallassos de Cornellà (1997).

MONTI I CIA I ELS PALLASSOS

Comencem recordant que, sense cap mena de dubte, el pallasso català més internacional és Charlie Rivel. El seu nas, la seva perruca, el seu llarg vestit vermell, la cadira i la guitarra formen part de la nostra memòria. Cocó Comín, la coreògrafa d'espectacles musicals, va homenatjar-lo en una gala a la Mostra de Teatre de La Xarxa que també va retre homenatge a Manuel Vallès, en Totó. Més de cinquanta anys d'agust, ja que debutà als 12 anys. Abans de crear els Germans Totó amb Rose-Marie Risto (1982), en Manel ja havia triomfat als prestigiosos circs europeus dels Hermanos Martini (1957-73) i Martini Llata (1973-76). El 1974 va participar al primer Festival de Circ de Montecarlo. En Totó també ha treballat amb Lluís Raluy o amb la clown Montserrat Trias, la Senyoreta Titat, la pallassa cara blanca companya i directora de pista del circ d'en Tortell.

Sembla el pare d'una nissaga on trobaríem amics com la Companyia Ínfima la Puça, en Claret Clown, el meravellós Marcel Gros, Els Excèntrics (Marceline, Silvestre i Zaza) —encara massa allunyats de les programacions igualadines—, La pera llimonera —a mig camí entre el món dels pallassos i el teatre—, La Tal, que es va quedar sense en Leandre que ara meravella audiències de tot el món amb la seva companya Claire, en Xumet i Xinxeta o la pallassa Pepa Plana, que ha aconseguit muntar un Festival de Pallasses a Andorra, on els pallassos, fins i tot, hi actuen transvestits. A El Tricicle els recordem el número de clowns que a *Manicòmic* es reia del trua senyor Julio Iglesias. I darrerament, a l'espectacle *Sit*, també homenatgen, una mica de passada, el món del circ.

Monti (Joan Montanyès) ha treballat també amb en Tortell Poltrona i els Raluy, a més de ser un dels pallassos dels espectacles de Comediants, com *Bi* —que combinava el món dels pallassos mediterranis amb la puresa i la tècnica circense xinesa. Però en Monti i el seu company Oriol Boixader —l'Oriolo— han volgut donar una nova capa de color a les entrades clàssiques de pallassos. Formats a l'Institut del Teatre i bregats en mil batalles al carrer, han polit amb exquisidesa l'essència dels pallassos. Aquella ingenuïtat que els converteix en un espectacle per a tota la família.

Clàssics (Artenbrut, 1996), *Klowns* (Teatre Lliure, 1997), *Utopista* (Teatre Nacional, 1999), *Fools Folls* (Grec, 2000), o *Fòrum dos mil i pico* (Teatre Lliure, 2002) han aportat un aire nou al món dels pallassos. I l'igualadí Joan Valentí, un dels nostres actors més polifacètics, també ha pogut lluir el seu art en algun d'aquests espectacles: el recordem, per exemple, ficant-se el públic del Teatre Municipal l'Ateneu a la butxaca en aquest congrés de la pallassada que fou el *Fòrum*, a principis d'any. I, malgrat la polèmica, també amenitzaren el carro més aplaudit el dia dels Tres Tombs d'aquest 2003.

TOT CIRC, UN CIRC ANOIENC

El juny de l'any 2000, Miquel Montiel i Elisabet Tomàs van inaugurar El Circ a les Feixes, un circ en plena natura, a Copons. La companyia havia nascut el 1986 i havia viatjat per tot Catalunya amb els circuits de La Xarxa, Rialles i La Roda d'espectacles als barris. A més de participar a la Fira de Tàrrrega, on ha muntat la carpa i tot, ha estat present a la Festa del Circ, al Complot de Pineda i a la fira del circ de la Bisbal d'Empordà. En el seu itinerari, ha recorregut Catalunya, Aragó, Andalusia, València, Alacant, el País Basc, Castella i Andorra.

La carpa de Tot Circ és un espai per a l'exhibició i la formació d'uns joveníssims futurs artistes. Tot Circ combina el Taller de Circ amb diversos espectacles. Fins ara ha muntat *Circ d'aquí*

i d'allà, Varietats de circ, Cirkus-kus, Va de circ, Tasta Circ i la Troupe Peludini. Tots ells barreja de frescor i de tendra ingenuïtat.

En aquesta mateixa línia de circ per a públic familiar i sense pretensions, havien treballat durant gairebé vint anys el Petit Circ de Carrer i, anys més tard, el Cirquet Confetti i Desastrosos Cirkus.

EL CIRC DE NOU BARRIS

El circ és un dels trets culturals que caracteritzen Nou Barris, a la ciutat de Barcelona. L'Associació Cultural El Bidó ha convertit la vella fàbrica en un motor d'activitats circenses. Les estrelles són els Combinats de Circ i el Circ d'hivern, però durant tot l'any l'Ateneu popular de Nou Barris bull com a centre neuràlgic de formació, creació, programació i intercanvi de circ.

L'Associació de Circ de Catalunya ha trobat aixopluc sota les parets de l'Ateneu. Tal com diu Ramon Muñoz: *“La constant de l'ACC, ja des de la seva creació, ha estat un intent de dialogar amb les diverses institucions per confegir, entre tots, les bases de l'estructuració i l'organització del sector circense català.”* Hi ha unes 250 persones associades que treballen per establir els criteris mestres amb què s'ha de desenvolupar l'assentament, el creixement i la projecció de l'art del circ a Catalunya. Cal esmentar encara el nivell de creativitat, participació i interrelació que ha suposat tenir una seu estable.

També l'escola de circ Rogelio Rivel va veure la llum la tardor de 1998, impulsada per professors dels Tallers de Circ que volien aconseguir una escola de circ per a joves fins als 26 anys.

Encara recordo el germà petit de Charlie Rivel fent costat a les primeres Maratons d'Arnau Vilardebò o al Festival Internacional de Pallassos de Cornellà. Rogelio Rivel fou un dels pallassos més cotitzats en les pistes i escenes europees de la segona meitat del segle XX i féu riure a carpes de circ plenes de gom a gom, arreu del món.

Altres escoles com El Timbal, La Casona i Àrea s'han especialitzat en les disciplines circenses. Cal, però, una universitat de les arts escèniques on s'aprenquin, a més a més, aquells muntatges que una mala planificació ens proporciona. Quan hi haurà una aposta clara de l'Institut del Teatre envers el circ?

TRAPEZI, FESTIVAL DE CIRC

Bet Miralta i Jordi Aspa (Escarlata Circus) van ser directors artístics i impulsors de Trapezi, el Festival de circ de Reus i Vilanova i la Geltrú que ja ha obert les portes a altres ciutats com Lleida i Vilaseca. Des de la seva creació el 1997, i segons les afirmacions de Xavier Filella, Trapezi *“s'ha convertit en un punt de trobada per a tots els amants de les arts circenses. L'absència d'una manifestació d'aquestes característiques i el plantejament de crear una plataforma de trobada entre artistes i públic han centrat el discurs original dels objectius de la Fira, fins a aconseguir que Trapezi signifiqui avui en dia un punt de referència obligat pel circ d'aquest país i de l'Estat.”* En definitiva, Trapezi suposa la dignificació del món del circ a Catalunya.

La Fira Trapezi tindrà lloc a Reus del 7 a l'11 de maig, a Vilanova i la Geltrú del 16 al 18 de maig i a Lleida i Vilaseca se celebra l'“Off” els dies 9, 10 i 11. Tots vosaltres, doncs, podeu ser els trapezistes de la gran vela de circ que és el cel del mes de maig.

EL FESTIVAL INTERNACIONAL DE PALLASSOS

El Festival Internacional de Pallassos de Cornellà vol difondre la cultura dels pallassos i de l'humor al nostre país, i també divulgar el missatge social, artístic i cultural del pallasso contemporani. Ho fa amb un dels millors festivals dedicats a l'art dels pallassos d'Europa.

Tortell Poltrona va ser el primer director d'un festival que naixia com un memorial a Charlie Rivel. Ho fou els anys 1984 i 1986.

Rogelio Rivel, Germans Totó, Chapertons, Dr. Soler, Marcel Gros, Companyia Ínfima la Puça (que en dirigiren dues edicions), Claret Clown, Gloxars, Pepe Viyuela, Los Los, Leandre, Pep i Bocoï, Pepsicolen Jango Edwards, Avner, Colombaioni, Leo Basi, Laura Herst, Johny Melville... són alguns dels pallassos que han omplert de rialles el festival. En aquestes deu edicions hi han passat més de 200 companyies.

Des del 1992, el Festival distingeix amb el guardó del Nas d'Or Honorífic, reproducció del nas que utilitzava Charlie Rivel, aquelles personalitats que en el seu treball s'han erigit com a divulgadors reconeguts del món del pallasso en l'àmbit estatal.

Els guardonats fins a l'anterior edició han estat: Arturo Castilla (1992), antic director dels circs Americano, Monumental i Price; la popular Mary Sampere (1994); l'organització "Pallassos Sense Fronteres" (1996); Lluís i Carles Raluy (1998); el televisiu Emilio Aragón "Miliki" (2000); i Francisco Salas "Goty" (2002).

UN FUTUR PROMETEDOR

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya va demanar l'elaboració d'un estudi sobre el circ contemporani a Catalunya a ICC Consultors Culturals, que ja havien treballat en *El llibre blanc de la Cultura*. Xavi Fina és responsable de l'equip que ha fet aquest diagnòstic que ara es troba en fase d'anàlisi final entre la gent del circ.

D'altra banda, l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona ha creat la pàgina web espanyola de Circostrada. Un projecte de la Xarxa Europea de Formació i Informació sobre les arts al carrer i al circ. Aquest projecte, liderat per HorsLesmurs de París, participa al programa Connect del Consell d'Europa per a projectes d'interacció entre cultura, educació, investigació i noves tecnologies.

El circ s'ha convertit en el gran espai de diàleg de les cultures que s'erigeix com l'espectacle de l'autenticitat (el valor de l'esforç), de la veritat (el risc real) i de la universalitat (gent de tots els pobles sota una mateixa vela). Per això no faltará a la cita del Fòrum 2004 amb espectacles de Bartabàs, el Cirque de Soleil, el circ-museu Raluy, el nou Festival Internacional del Circ de Barcelona, el Circus Roncalli, el Festival Internacional de Màgia, en homenatge al mag Li-Chang que dirigeix el mag badaloní Enric Magoo i, finalment, l'11 edició del Festival Internacional de Pallassos de Cornellà de Llobregat.

Acabarem remarcant que el futur del circ ha de passar per millorar la qualitat de les produccions, les condicions de treball i l'estructuració del sector. Caldrà un centre públic de formació superior, un circuit amb una trentena de municipis que esdevinguin ciutats acollidores, carpes itinerants per a poblacions més petites, facilitats econòmiques per al manteniment de les companyies, centres d'investigació i difusió i potenciació dels àmbits de consum. En definitiva, tornar al circ la seva popularitat.

La itinerància és una característica del circ contemporani.

FRANCESC ROSSELL I FARRÉ (Guimerà, 1962). Ha format part dels equips directius de la Fira del Teatre al Carrer de Tàrraga i del Programa d'Animació de Carrer de l'Expo 92 i ha estat director del Teatre Municipal de Girona. Actualment treballa a l'Institut Municipal de Cultura de l'ajuntament d'Igualada. Ha publicat *Amb la pluja al cor* (1992) i *Estima'm a Donostia* (1998).